

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

سایت میادی
برگردان: احمد مزارعی
۲۸ اپریل ۲۰۲۳

درگیری گذرگاه ها!

درگیری گذرگاهها: چگونه خطوط جغرافیایی و سیاسی در یکدیگر تداخل پیدا میکنند؟

ایروان پایتخت ارمنستان در دو روز گذشته شاهد یک گردهمایی سه گانه میان ایران، ارمنستان و هند بود، موضوع مهم بحث، گذرگاه شمال و جنوب بود که به مثابه گزینه غرب برای آینده بازرگانی خاورمیانه محسوب می گردد، آیا جهان بسوی تغییر نقشه بازرگانی فعلی جهانی حرکت میکند؟

گردهمایی سه جانبه میان ایران، ارمنستان و هند در ایروان در درجه اول در مورد گذرگاه شمال – جنوب بود که هند را به روسیه و شرق اروپا از طریق ایران مرتبط میسازد. به مثابه مهمترین حلقه بازرگانی بین المللی میان دو قاره به حساب می آید ، تصمیم گام نهادن در این مورد روشن است و سفیر ایران در روسیه نیز همزمان اعلام میکند که مذاکراتی که در عالیترین سطوح میان مسکو و تهران جریان داشته ، به این نتیجه رسیده است که مسیر های سه گانه این گذرگاه استراتژیک از طریق اراضی ایران انجام میگیرد .

آیا ما در برابر احتمال تغییر مسیر نقشه تجارت جهانی هستیم ، که در درجه اول شامل آسیا و اروپا میگردد؟ و یا اینکه این تغییرات تنها در عرصه بازرگانی خواهد بود یا ابعاد دیگری نیز دارد؟

در اینجا آنچه که باید روی آن تاکید کرد اینست که گذرگاه شمال - جنوب ، در عین حال گزینه کشورهای غربی برای بازرگانی آینده خود در خاورمیانه نیز می باشد که امکان دارد در چارچوب درگیریهای گذرگاهها به حساب آورد، از سوی این گذرگاه بر اساس تحقیقاتی که بوسیله مرکز روابط عمومی دریانوردی ایران به عمل آمده است ، تکالیف حمل و نقل بین المللی را میتواند تا ۳۰٪ تقلیل دهد .

کلید اصلی این برنامه مهم بندر چابهار میباشد که شهر کوچکی است در جنوب شرقی ایران و همه حرکتها و جنب و جوش از اینجا بسوی ارمنستان آغاز میگردد که گامهای اولیه آن در مقابله با سایر گذرگاهها ، از جمله گذرگاه "زنگرور" میباشد که ترکیه با همکاری آذربایجان درصدد راه اندازی آن هستند

آیا برنامه فوق قابل اجرا میباشد؟ آنچه که بدیهی بنظر میرسد این است که گذرگاه شمال - جنوب به محاصره ژئوپلیتیک تحمیلی بر علیه روسیه پایان میدهد ، و دروازه ای استراتژیک از مرز جنوبی در مقابل آن می گشاید و هم اینکه ایران را به میدانی برای رقابتهای بزرگترین نیروهای اقتصادی در شرق تبدیل میکند تا از بندر استراتژیکی چابهار استفاده کند

درهم شکستن نظام تک قطبی

درگردهمائی یروان ، سیاوش فلاح پور متخصص امور ایران در مورد گذرگاه شمال - جنوب ، اینگونه تحلیل نمود : "هم اکنون یک رقابت عمیق و جدی میان ایران و ترکیه در مورد تجارت آینده برنامه های منطقه ، ویژه چگونگی مرتبط ساختن آسیا به اروپا وجود دارد"

فلاح پور در ادامه افزود: ایران مصمم است تا با کمک هند و روسیه این گذرگاه اساسی را به اتمام برساند ، ایران همچنین با کشورهای دیگر شرقی در این چارچوب همکاری میکند ، در این میان ترکیه نیز میکوشد گذرگاه زنگرور را با کمک کشورهای آسیایی که آنها را "کمر بند ترکهای غرب آسیا" می نامند، فعال کند، این اقدام ترکیه می تواند ایران و ارمنستان را بطور کامل از معادلات ژئوپلیتیک و بازرگانی منطقه اخراج کند، در این زمینه می توان گفت که علت اصلی شرکت ترکیه در جنگ قره باغ و یا دخالتهای گسترده اش در منطقه قفقاز ، همه در جهت اجرای تغییرات عمیقی در این منطقه می باشد، بدون شک ایران همه این فعل و انفعالات را با دقت فراوان پیگیری و دنبال می کند برایش اهمیت درجه اول را دارد. فلاح پور در این زمینه توضیح داد که "ایران به پیوستن سایر کشورها به گذرگاه شمال - جنوب خوش آمد میگوید و این پیوستن کشورها به مصلحت دو کشور ایران و ترکیه نیز میباشد" .

وی سپس چنین افزود: "سیاست استراتژیکی ایران توجه بسوی شرق است و بر این اساس نهضت سازندگی داخلی خود را از طریق تعامل و همکاری با هند، روسیه ، و چین ادامه میدهد تاکنون هم گامهای مهم و بزرگی در این چارچوب برداشته است"

این تحلیلگر امور ایران در ادامه افزود: "ایران در سالهای گذشته کوشش کرد تا رابطه خود را با روسیه تحکیم ببخشد، اما اکنون مذاکرات در مورد یک ائتلاف امنیتی - اقتصادی کامل در میان است و این ائتلاف مسیر دو کشور را در منطقه و بین المللی با موفقیت پیش خواهد برد، و همه اینها بر محوریت گذرگاه ، شمال - جنوب قرار دارد ، بویژه که بندر چابهار نقش بسیار تعیین کننده ای دارد"

ایران به پیوستن ارمنستان به گذرگاه شمال - جنوب را چگونه می نگرند ؟ و همچنین تحکیم نقش آنها در این گذرگاه چیست؟ و اینکه انعکاس پیوستن ارمنستان بر کل تحولات منطقه قفقاز چگونه خواهد بود؟

تحلیلگر امور ایران در سایت المیادین سیاوش فلاح پور در این مورد اینگونه تاکید نمود : " این گذرگاه میتواند به ایجاد ائتلافی سه گانه دست بزند ، ابتدا و در درجه اول میان ایران و روسیه منفجر شده در درجه دوم هند نیز به آنها می پیوندد ، این ائتلاف بطور طبیعی دارای امکانات انرژی و توانایی های صنعتی و سرمایه کافی مالی و نیروی انسانی بوده و یا هر نیاز دیگری که لازم باشد قادر است تامین کند تا تبدیل به یک ائتلاف سه گانه اقتصادی گردد ، به این اعتبار که تبدیل به قطبی اقتصادی و بازرگانی در عرصه جهانی گردد"

گذرگاههای بازرگانی جدید و مرحله چند قطبی

از طرفی تحلیلگر دیگر امور سیاسی سایت میادین ، ناصر ابونصار نیز در این زمینه اظهار داشت :
" گذرگاههای بازرگانی تازه در شکل گیری جهان چند قطبی تازه و بنا به دلایل متعدد، دارای اهمیتی مهم می باشد، برای مثال ، طرح گذرگاه شمال – جنوب و یا جاده ابریشم، تازه و.../ این اقدامات و برنامه ها خارج از از سلطه و تسلط کشورهای غربی میباشد، به این دلیل که کشورهایی که بر این برنامه های تازه اشراف دارند در چنبره امریکا یا کشورهای تک قطبی قرار ندارند"

چگونه برنامه گذرگاههای بازرگانی و خطوط انتقال انرژی تازه، ائتلافات سیاسی گذشته را تغییر خواهد داد؟، تحلیلگر سایت المیادین ناصر ابو ناصر در پاسخ به سوال فوق اینچنین اظهار کرد: "تصمیم بر اجرای این پروژه های بزرگ و انطباق آن در عمل به این و یا اشکال دیگر ، باعث خواهد شد تا ثقل مرکزیت بازرگانی و اقتصادی بسوی آسیا روانه و اجرا گردد، به این معنی که هم اکنون تمرکز ثروت در جهت آسیا قرار دارد و نه در کشورهای غربی".

این تحلیلگر سپس اینچنین ادامه داد: "رهبری ایران و روسیه از مجموعه "اوپک پلاس"، به همراهی با کشورهای دیگر خلیج فارس سودهایی کلان و استثنائی یعنی مبلغ هفتصد میلیارد دلار در سال جاری کسب کردند همین موجب شد که کشورهای حوزه خلیج فارس به ویژه ایران و عربستان به یکدیگر نزدیک شوند، این رابطه بسیار مقرون به صرفه و سودآور بود و این تحول برعکس رابطه با واشنگتن است که برای این کشورها بسیار گران و پرهزینه تمام می شد. باید گفت که مسیر و گذرگاه شمال – جنوب ، در مرحله اول خود قرار است شامل ۱۵ کشور با مساحتی حدود ۷۲۰۰ کیلومتر مربع گردد. این مرحله از طرف شرق به امارات ختم میشود با امکان توسعه یافتن آن بسوی بنادر دریای مدیترانه"

بنا به تحلیلگر برجسته سایت المیادین ابو ناصر: "این گذرگاهها در نهایت تبدیل به انتقال ثقل اقتصادی به آسیا شده و فرهنگ آسیایی را در مقابل فرهنگ مرکزیت اروپائی تقویت و جانشین آن خواهد کرد، فرهنگ اروپائی شکل و شیوه ای شونیستی ، استعماری تسلط گرایانه و خود بزرگ بینانه بود که خود را بر تمام ملل جهان تحمیل نمود .

در حال حاضر ایالات متحده امریکا عملا هیمنه خود را بر جهانیان از دست داده است ، همچنین تسلط غرب استعماری سابق هم پس از قرنها رو به زوال میرود، از این نظر باید گفت سیاستها و خطوط تازه جهانی شمال – جنوب و جنوب – شمال، این کشورها خواهند توانست با همکاری یکدیگر به آنچنان دستاوردهای دسترسی پیدا کنند تا رودررویی و مرحله انتقالی حساس کنونی و تاریخی فعلی را با پیروزی به سر انجام برسانند

تعاون و تشریک مساعی اقتصادی آسیایی کنونی چه نقشی در شکست دادن گلوبالیزاسیون غربی خواهد داشت؟

نزار عبود تحلیلگر المیادین و متخصص امور امریکا و سازمان ملل چنین اظهار داشت :

"اقتصاد جهانی مرحله بحرانی حقیقی را از سر میگذارند و نیازمند راههایی ضروری است تا بتواند کمک ها و موارد ویژه ای را که در آسیا وجود دارد به سهولت منتقل کند، هم اکنون بحرانهای زیادی در خصوص موارد و انتقال سریع

آنها در دنیا وجود دارد طریق نقل این موارد مسلما از طریق کانال سوئز کافی و جوابگو نیست زیرا مسیرش بسیار طولانی و مخارج بسیار زیادی را به همراه دارد و در گزارشی که در یک مرکز مطالعاتی ایران انتشار یافته نشان میدهد که استفاده از گذرگاه شمال - جنوب ، در مقایسه با استفاده از مسیر کانال سوئز ، ۳۰٪ مقرون به صرفه و سریع تر میباشد ، از این نظر هم منطقه و هم جهانیان نیازمند همکاری در این زمینه می باشد .

این تحلیلگر سپس چنین ادامه داد: "میان ایران و ارمنستان تاریخی طولانی و مشترک وجود دارد ، ارمنستان تا اوایل قرن نوزدهم جزئی از امپراتوری ایران بوده است ، در جنگی که میان ایران و روسیه اتفاق افتاد ، ارمنستان از ایران جدا گردید ، اما رابطه دوستانه میان دو دولت ایران و ارمنستان همچنان ادامه یافته است

از طرفی ارمنستان از رابطه خود با آذربایجان به خاطر مشکلات مرزی و درگیریهای دیگر آسیبهای فراوانی دیده است، این کشور همچنین تاریخی خونین مملو از تجاوزات با ترکیه دارد ، در نتیجه نوعی تقسیم تاریخی در منطقه وجود دارد که میتوان آن را به دو محور ترکیه و ایران تقسیم نمود. در مورد روسیه که می توان گفت که میانجی یا متعادل کننده روابط در این منطقه می باشد. اگر چه روسیه در شرایط فعلی و به خاطر درگیری دراکراین با گرفتاری هایی روبروست ، در نتیجه دو محور ایران و ترکیه باید خورد مشکلات موجود منطقه را حل و فصل کنند

۲۷، اپریل ۲۰۲۳